

Maa- ja metsätalousministeriölle

4.8.2022

Asia: Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustinjärjestelmästä (METKA)

Viite: VN/32384/2021-MMM-3

Lausunnonantajan lausunto

Sisällysluettelo

1. Huomioita toimintaympäristöstä
2. Huomioita tukijärjestelmästä kokonaisuutena
3. Suometsän hoitosuunnitelman tuki ja suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden tuki
4. Metsäluonnonhoidon tuki
5. Kulutus
6. Ympäristötuki
7. Taimikon ja nuoren metsän hoito
8. Terveyslannoituksen tuki
9. Ympäristövaikutusten arviointi hallituksen esitysluonnoksessa

WWF Suomi kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä. Jäljempänä WWF Suomi nostaa esiin luonnoksesta tekemiään huomioita ja kehitysehdotuksia. WWF Suomi jatkaa mielellään keskustelua kannustejärjestelmän kehittämisestä valmistelijoiden kanssa.

1. Huomioita toimintaympäristöstä

Luontokadon ja ilmaston lämpenemisen kaksoiskriisi muodostaa vakavia uhkia paitsi globaalisti koko ihmiskunnalle, myös paikallisemmin suomalaisille metsille ja niistä riippuvaisille elinkeinoille – metsätalous mukaan lukien. Sen vuoksi on ensisijaisen tärkeää, että julkiset tuet eivät jarruta Suomen monimuotoisuus- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Päinvastoin monimuotoisuus- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää sitä, että niiden toteuttamiseen kohdennetaan riittävä rahoitus valtion budjetista. Metsätalouden tuet ovat tässä keskeinen instrumentti.

EU:n biodiversiteettistrategiassa Suomi on sitoutunut suojelemaan 30 prosenttia maa- ja merialueistaan oikeudellisesti sitovasti ja tästä kolmasosan tiukasti. Lisäksi Suomi on sitoutunut parantamaan elinympäristöjen tilaa niin suojelualueilla kuin niiden ulkopuolellakin. Tämä

edellyttää aktiivisia toimenpiteitä myös talousmetsissä. Metsätalouden kannustejärjestelmän avulla metsänomistajia voidaan kannustaa edistämään sekä oikeudellisen suojelun että elinympäristöjen tilan parantamisen sitoumuksia niiden täytäntöönpanon kannalta riittävässä mittakaavassa.

EU:n LULUCF-asetus velvoittaa Suomea ylläpitämään -29,4 Mt CO₂-ekv. suuruista hiilinielua metsissä kaudella 2021–2025. Komissio on esittänyt Suomelle -17,8 Mt CO₂-ekv. suuruista, koko maankäyttösektorin kattavaa hiilinieluelveloitetta vuodelle 2030. Ennakkotietojen mukaan suomalaisten metsien hiilinielu on heikentynyt merkittävästi, mikä vaarantaa kuluvan asetuskauden LULUCF-velvoitteiden täyttymisen. Epäonnistuminen velvoitteiden täyttämässä tarkoittaisi sitä, että verorahoilla pitäisi hankkia nieluvajetta vastaava määrä nieluyksiköitä muilta jäsenmailta, tai vastaavan ilmastovaikutuksen saavuttamiseksi pitäisi tehdä ylimääräisiä ilmastotoimia taakanjakosektorilla, missä toimet maksavat keskimäärin maankäyttösektorin ilmastotoimia enemmän. Tämä voisi käydä yhteiskunnalle kalliiksi ja vaarantaa ilmastopolitiikan oikeudenmukaisuuden. Siksi kuluvan asetuskauden velvoitteiden täyttämiseksi tarvitaan pikaisia toimenpiteitä. Metsätalouden kannustejärjestelmä voisi osaltaan lunastaa tärkeän roolin vapaaehtoisuuteen perustuvana mutta ohjausvaikutuspotentiaaaliltaan merkittävänä työkaluna talousmetsien heikentyneen hiilinielun vahvistamisessa ekologisesti kestävällä tavalla.

Kansalliseen ilmastolakiin kirjatun tavoitteen mukaisesti Suomen on oltava hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen. Hallituksen tiekartan mukaan tavoitteen toteutuminen edellyttää sitä, että maankäyttösektorin nettohiilinielu on vuonna 2035 vähintään -21 Mt CO₂-ekv. Vuoden 2035 jälkeen nielujen aikaansaamien poistumien tulisi edelleen kasvaa. Osana uuden ilmastolain mukaista ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmää valtioneuvosto hyväksyi hiljattain maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU), jossa määritellään toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi ja hiilinielujen vahvistamiseksi maankäyttösektorilla ja siten osaltaan myös metsätaloudessa. MISU-luonnos sai lausuntokierroksella runsaasti kritiikkiä siitä, että sen tavoitteleman -3 Mt CO₂-ekv. suuruisen nettovaikutuksen toteutuminen vuonna 2035 olisi esitetyillä toimenpiteillä hyvin epävarmaa muun muassa siksi, että toimenpiteistä suuren osan toteutus nojautui pelkkään informaatio-ohjaukseen (ks. mm. Ilmastopaneelin lausunto). Suomen metsien hiilinielun heikennyttä näyttää matkaa hiilineutraaliustavoitteen mukaiseen -21 Mt CO₂-ekv. suuruisen nettohiilinieluun olevan vielä paljon MISU:ssa arvioitua enemmän, mikä vaarantaa hiilineutraaliustavoitteen toteutumisen entistäkin vakavammin. Metsätalouden kannustejärjestelmällä voidaan merkittävästi edistää hiilineutraaliustavoitteen nieluvajeen kuromiseksi tarvittavia ilmastotoimia talousmetsissä.

2. Huomioita tukijärjestelmästä kokonaisuutena

Metsätalouden kannustejärjestelmän tarkoituksena on esitysluonnoksessa kirjattu taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä metsän hoidon ja käytön edistäminen. WWF haluaa muistuttaa, että taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys ovat pidemmällä aikavälillä alisteisia ekologiselle kestävyydelle, joka toimii kaiken taloudellisen ja sosiaalisen toiminnan

perustana. Nimenomaan metsien käytön ekologista kestävyyttä ei ole tähän mennessä onnistuttu Suomessa turvaamaan.

Metsien käyttö kehittyy yhteiskunnan kokonaisuhyödyn kannalta mielekkääseen suuntaan, kun metsätalouden tukijärjestelmä rajallisine resursseineen valjastetaan erilaisten ympäristöhyötyjen – ei ympäristöhaittojen – tuottamiseen. Julkista tukea on perusteltua kohdentaa vain toimenpiteisiin, jotka parantavat suomalaisen luonnon tilaa ja edistävät ilmastonmuutoksen hillintää, mutta jotka ovat metsänomistajille taloudellisesti kannattamattomia. Metsätalouden haitallisten ulkoisvaikutusten vähentäminen parantaisi Suomen metsä-, ilmasto- ja luontopolitiikan kustannustehokkuutta. Samalla tuettaisiin suomalaisia metsänomistajia oikeudenmukaisen siirtymän periaatteiden mukaisesti toimenpiteissä, joiden toteuttaminen on välttämätöntä paitsi ilmastonmuutoksen hillinnän ja luontokadon pysäyttämisen kannalta, myös elinvoimaisen metsäluonnon ja vakaan ilmaston varaan rakentuvan metsätalouden jatkuvuuden kannalta. Lähtökohtaisesti julkisin varoin ei ole tarpeen tukea metsäteollisuuden raaka-aineen tuotantoa, sillä vakiintuneen ja kannattavan sektorin yrityksillä on kykyä maksaa metsänomistajille markkinahintaista korvausta raaka-aineestaan.

WWF katsoo, että hallituksen esitysluonnos laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä on ilmaston lämpenemismuutoksen ja luontokadon muodostamiin uhkiin nähden riittämätön, eikä se vastaa toimintaympäristön sille kokonaisuutena muodostamiin tarpeisiin.

Keskeisin puute esitysluonnoksessa liittyy tukien jakautumiseen eri tarkoitusten välillä. Nykyisistä KEMERA-tuista valtaosa on ohjattu puuntuotannon ja hakkuiden edistämiseen, erityisesti taimikon ja nuoren metsän hoitoon. Hallituksen METKA-esitysluonnoksessa tähän ei kaavalla merkittäviä muutoksia. Käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa on arvioitu taimikon ja nuoren metsän hoidon vuotuisiksi suoritemääräksi noin 132 000 hehtaaria (tarvittavan tuen määrä olisi tällöin noin 32,3 milj. euroa), terveyslannoituksen työmääräksi noin 14 000 hehtaaria (2 milj. euroa), suometsien hoidon ja piennarteiden työmääräksi 30 000 hehtaaria (4 milj. euroa) ja yksityistien perusparannuksen ja uuden metsätien rakentamisen työmääräksi noin 1000 kilometriä (9 milj. euroa). Aikaisempina vuosina käytettävissä olleella rahoituksella ympäristösopimuksia on voitu tehdä noin 3500 hehtaarin alueella ja metsäluonnon hoitoa vain muutaman sadan hehtaarin alueella. Esitetty määrärahan lisäys mahdollistaisi ympäristötuen ja luonnonhoitotöiden pinta-alojen kaksinkertaistamisen, mutta niiden suhteellinen osuus metsätalouden kannustejärjestelmän tuista ei muiden työläjien lisärahoituksen takia kasvaisi.

Valtaosa metsätalouden kannustejärjestelmän määrärahoista oltaisiin siis ohjaamassa puuntuotannon tukiin, minkä vuoksi METKA kannustaakin metsänomistajia puuntuotannon priorisoimiseen ja jaksolliseen kasvatukseen. Samalla pinta-alatavoitteet ja rahoitus erityisesti luonnonhoitotoimien osalta ovat niin matalia, että niiden vaikutus jää kokonaisuudessa lähinnä kosmeettiseksi. WWF katsoo, että tätä vastoin valtaosa METKA-tuista tulisi ohjata luonnonhoitoon ja ympäristötukiin, ja nykyistä huomattavasti pienempi osa puuntuotannon

edistämiseen. Tällöin voitaisiin saada aikaan merkittäviä parannuksia metsäluonnon ja vesistöjen tilaan sekä metsätalouden ilmastovaikutukseen ilman, että METKA-tukien kokonaismäärää tarvitsisi kasvattaa.

WWF:n näkemyksen mukaan metsänhoidon tukien tulisi olla mahdollisimman neutraaleja puunkasvatuksen menetelmän suhteen silloin, kun kasvatusmenetelmien ympäristövaikutuksilla ei ole eroa. Usein eroja kuitenkin on. Ympäristövaikutuksilla ei ainakaan toistaiseksi ole yleensä markkinahintaa, joten markkinat eivät ohjaa metsänomistajia valitsemaan yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta optimaalista metsänkasvatusmenetelmää. Tapauksissa, joissa menetelmien ympäristövaikutuksissa on eroja, on julkisilla tuilla siis perusteltua ohjata metsänomistajia suosimaan käsittelymenetelmiä, joiden haitalliset ilmasto-, monimuotoisuus-, vesistö- ja muut ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman pienet.

3. Suometsän hoitosuunnitelman tuki ja suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden tuki

Hallitus esittää metsätalouden kannustejärjestelmään uusia tukia suometsän hoitosuunnitelman laatimiseen, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamiseen ja piennarteiden tekemiseen.

Kohdentamalla tukea suometsän hoidon suunnitteluun pyritään edistämään suoalueen ja siellä tehtävien metsätalouden toimenpiteiden tarkastelua monitavoitteisena kokonaisuutena, jossa sovitetaan yhteen puuntuotannon edellytysten parantaminen, vesiensuojelu, ilmastonmuutoksen hillintä ja monimuotoisuuden turvaaminen. WWF kannattaa tätä lähestymistapaa ja katsoo sen olevan erityisen tärkeä laajoilla, vesitaloudellisesti yhtenäisillä alueilla, joilla metsänomistus on sirpaleista. Kokonaisvaltaisella suunnittelulla voidaan edistää ympäristönäkökulmien huomioimista yhteiskunnan kokonaisedun mukaisesti; suometsien oikeanlaisella hoidolla voidaan nimittäin säädellä pohjavedenpinnan korkeutta ja siten lisätä hiilensidontaa sekä vähentää maaperän kasvihuonekaasuja ja ravinnehuuhtoumaa.

Suometsän hoitosuunnitelman laatimiseen voitaisiin METKA-esitysluonnoksen mukaan myöntää tukea, jos suunnitelma sisältää vesiensuojelun kannalta tarpeellisten toimenpiteiden suunnittelun ja luontoarvojen (ml. mahdollisten luontokohteiden ja luonnonhoito- sekä ennallistamiskohteiden) selvittämisen sekä vähintään kahden muun tarpeellisen metsänkäsittelytoimenpiteen suunnittelun ilmasto-, vesistö- ja monimuotoisuusvaikutukset huomioiden. Luontoarvojen selvittäminen ei velvoita toimenpiteisiin, joten suunnittelutuen voisi käyttää myös pelkkien puuntuotannollisten toimenpiteiden suunnitteluun. Suunnitelmassa tulee arvioida jatkuvan kasvatuksen ja terveyslannoituksen sekä muiden vedenpinnan säätelyyn vaikuttavien metsänkäsittely- ja hoitotoimien toteuttamismahdollisuudet alueen eri osissa siten, että tarpeetonta ojien kunnostusta voidaan välttää. Ojien kunto koko suunniteltavalta suoalueelta on selvitettävä perkaustarpeen minimoimiseksi.

Suometsien hoidon suunnittelutuella on merkittävä potentiaali vähentää suometsien käsittelyn haitallisia ilmasto-, vesistö- ja monimuotoisuusvaikutuksia. Hallituksen METKA-esitysluonnoksessa suuri osa tästä potentiaalista jää kuitenkin lunastamatta. Ensimmäinen syy

tähän on se, että suunnittelutukea ei myönnetä tasavertaisesti eri työlajeille. Esitetyllä suunnittelutuella luonnonhoidolliset toimenpiteet voitaisiin nimittäin suunnitella vain niiden kohdentamisen osalta, kun taas puuntuotannolliset työlajit (kuten hakkuut, ojitukset, tuhkalannoitus ja taimikonhoito) voitaisiin suunnitella kattavammin myös niiden ajoituksen ja toteutuksen osalta. METKA-esitysluonnoksessa luontoarvojen selvittämisvelvoitteen arvioidaan lisäävän metsäluonnon hoitoon myönnettävän tuen sekä ympäristötuen käyttöä. Käytännössä edellä mainittu epäsuhta suunnittelun varsinaisessa sisällössä kannustaa metsänomistajia puuntuotantoon luonnonhoidon ja ympäristötuen kustannuksella. WWF:n mielestä kyseinen epäsuhta tulisi ehdottomasti korjata.

Toinen syy suunnittelutuen ympäristöhyötyjen vajaiksi jäämiseen on se, että tukea voidaan myöntää myös ilmastolle ja ympäristölle haitallisten työlajien suunnitteluun. Jaksollisen kasvatuksen hakkuiden suunnittelua voitaisiin tukea, vaikka suometsien päätehakkuut voivat aiheuttaa mittavia kasvihuonekaasupäästöjä ja vesistöriskejä. WWF:n näkemyksen mukaan päätehakkuiden suunnittelua ei tulisi tukea. Jatkossa ojien kunnostuksen toteutusta ei tuettaisi, mikä on tervetullut muutos. Kuitenkin ojitusten ja ojien kunnostusten suunnittelua voitaisiin tukea. Koska suunnittelukustannukset muodostavat yleensä kolmasosan tai jopa puolet ojituksen kokonaiskustannuksista, ojitusten suunnittelua tukemalla tullaan epäsuorasti tukeneeksi myös ojitusten toteutusta, mikä on ympäristön kannalta ongelmallista. Ojittaminen on erityistapauksia lukuun ottamatta ilmastolle haitallinen toimenpide erityisesti rehevillä, paksuturpeisilla soilla. Lisäksi se kasvattaa merkittävästi vesistöjen laatua heikentävää ravinnekuormaa. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa rehevien korprien ja karujen rämeiden kunnostusojituksia pyritään välttämään tasaikäisrakenteisen metsänkasvatuksen harvennushakkuiden yhteydessä vuosittain 1000 hehtaarin alalla METKA:n työkalujen avulla. MISU:n tavoite on WWF:n mielestä vaatimaton, ja kunnostusojituksia tulisi WWF:n näkemyksen mukaan välttää aina kun se on mahdollista. Hallituksen METKA-esitysluonnoksessa ojien kunnostaminen sallittaisiin siltä osin kuin se nähdään tarpeelliseksi puuston kannalta tarkoituksenmukaisen kuivatustilan ylläpitämiseksi. WWF katsoo, että ojitukset ja niiden suunnittelu sekä tulisi sallia ainoastaan tapauksissa, joissa ojitus on ainoa keino ylläpitää ilmastovaikutusten – ei siis välttämättä puuston kasvun – kannalta optimaalista kuivatustilaa.

METKA-esitysluonnoksessa jatkuvan kasvatuksen edellytysten selvittämisvelvollisuuden arvioidaan lisäävän jatkuvan kasvatuksen pinta-alaa. Tämä lienee jossain määrin perusteltu ennuste, sillä jatkuvaan kasvatukseen siirtyminen vaatii metsikön lähtötilanteen täsmällistä arviointia ja siirtymähakkuiden suunnittelua, joihin METKA nyt tarjoaisi tukea. Tältä osin suometsien hoidon suunnittelutuki siis edistäisi maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman tavoitetta toteuttaa METKA:n avulla peitteisen metsänkasvatuksen hakkuita rehevissä korvissa 6000 lisähehtaarilla vuosittain. Jatkuvan kasvatuksen ilmastopäästöjen ja ravinnehuuhtouman vähennyspotentiaali on kuvattu hallituksen METKA-esitysluonnoksessa, ja kyseisistä syistä – MISU:n tavoitteesta poiketen – kaikki rehevien korprien hakkuut tulisi WWF:n mielestä toteuttaa peitteisen metsänkasvatuksen menetelmin (pois lukien kohteet, joille menetelmä ei sovi esimerkiksi juurikäävän riskin vuoksi). ILMAVA-hankkeen arvion mukaan Suomessa on reilu miljoona hehtaaria rehevien ojitettujen suometsien jatkuvapeitteiseen kasvatukseen soveltuvia kohteita. Karummillakin suometsätyypeillä jatkuvaa kasvatusta tulisi suosia vähintäänkin sen

vesistöhyötyjen vuoksi. WWF haluaa huomauttaa, että vaikka jatkuva kasvatusta suometsissä on usein taloudellisesti kannattavaa, ei siirtymävaihe jatkuvaan kasvatukseen kuitenkaan aina kannata esimerkiksi tapauksissa, joissa metsä on lähtötilaltaan tasaikäisrakenteista. Tällaisissa yksityistaloudellisesti kannattamattoman siirtymän tapauksissa pelkkä suunnittelutuki ei ole riittävä kannustin jatkuvaan kasvatukseen siirtymiseksi. Näissä tapauksissa myös siirtymän toteuttamista tulisi tukea METKA-varoin niin, että metsänomistajalle maksettaisiin siirtymäajan tulonmenetyksistä suhteessa jaksollisen kasvatuksen metsänhoitotuloihin.

Hallituksen esitysluonnoksessa suometsän hoidon suunnittelutuen ennustetaan vähentävän suometsien käsittelyn haitallisia vesistövaikutuksia. Kokonaisuudessaan näin varmasti onkin, sillä vesiensuojelusuunnitelman tekeminen kuuluu tukiehtoihin ja vesiensuojelutoimenpiteiden kustannukset korvataan täysimääräisesti. Jaksollisen kasvatuksen hakkuiden suunnittelu ja tuhkalannoituksen sekä ojitusten käyttäminen vesitalouden hallinnassa voivat kuitenkin osaltaan aiheuttaa vesistöriskejä, jotka voitaisiin usein välttää pitämällä yllä tarkoituksenmukaista puustopääomaa jatkuvan kasvatuksen avulla.

Hallituksen esitysluonnoksessa uuden suometsän hoidon suunnittelutuen ennustetaan siis vähentävän suoalueiden metsien käsittelyn kielteisiä vesistö- ja ilmastovaikutuksia sekä lisäävän metsäluonnon hoitoa, ympäristötuen käyttöä ja jatkuvaa kasvatusta. Kaiken kaikkiaan epäsuorat kannusteet puuntuotannollisten työlajien priorisoimiseen, ympäristölle haitallistenkin toimenpiteiden suunnittelun mahdollinen tukeminen ja puutteelliset kannusteet siirtyä jatkuvaan kasvatukseen kuitenkin heikentävät METKA:n potentiaalia tuottaa ympäristöhyötyjä suometsissä. WWF:n mielestä suometsien suunnittelun lähtökohtana tulisi olla vahvemmin suometsien kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, etenkin maaperästä, hiilinielujen vahvistaminen vesistöjen laadun ja luonnon monimuotoisuuden parantaminen. Valtiontaloudellisesta näkökulmasta ei ole perusteltua tukea sellaisia toimia, jotka toteutuisivat markkinaehtoisestikin. Tässäkin mielessä esimerkiksi harvennus- ja päätehakkuiden sekä taimikon ja nuoren metsän hoidon suunnittelun tukeminen vaikuttaa kyseenalaiselta. Jatkuvan kasvatuksen siirtymähakkuiden tukeminen sen sijaan olisi perusteltua, sillä siten voitaisiin välttää metsänhoidosta yhteiskunnalle aiheutuvia negatiivisia ulkoisvaikutuksia.

4. Metsäluonnonhoidon tuki

Hallituksen esitysluonnoksessa metsäluonnonhoidon tuettavat toimenpiteet olisivat pääosin samoja kuin nykyisinkin. Myönteistä olisi, että metsäluonnonhoidon tukea voitaisiin maksaa Metsäkeskuksen järjestämän hankehaun lisäksi myös ilman hankehakua maanomistajan toteuttamaan hoitotyöhön. Tuella voitaisiin toteuttaa monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja kunnostustöitä, metsä- ja suoelinympäristöjen ennallistamista ja tietyin ehdoin myös aikaisemmista metsäojituksista aiheutuneiden vesistöhaittojen estämistä ja korjaamista. Näin voidaan tuottaa samanaikaisesti monimuotoisuus-, vesistö- ja ilmastohyötyjä; esimerkiksi runsasravinteisten ja heikkotuottoisten soiden ennallistaminen voi tuottaa vesistö- ja monimuotoisuushyötyjen lisäksi myös merkittäviä päästövähennyksiä lyhyellä aikavälillä.

Merkittävin puute luonnonhoidon tuessa on sen vaatimaton pinta-alatavoite. Nykyisellään KEMERA-varoista vain noin 1–2 % on ohjattu luonnonhoidon tukiin. METKA-työryhmä ei esitä tähän merkittävää muutosta. Metsäluonnonhoidon hoito- ja kunnostustöiden tavoitepinta-ala olisi vuosittain edelleen vain muutamia satoja hehtaareja (ml. kaikki luonnonhoidon toteutustavat ja kaikki elinympäristöt), mikä on monimuotoisuustavoitteiden saavuttamisen kannalta täysin riittämätön määrä. Pinta-alatavoite olisi syytä skaalata huomattavasti suuremmaksi, jotta se auttaisi aidosti turvaamaan luonnon monimuotoisuutta.

Metsäluonnon hoidon tukena voidaan korvata täysimääräisesti toimenpiteiden suunnittelusta ja toteuttamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset. Pelkkien toimenpiteiden kustannusten korvaaminen ei kuitenkaan käytännössä luo maanomistajalle kannustinta toteuttaa luonnonhoidollisia toimenpiteitä – etenkin, kun samaan aikaan monien puuntuotannollisten työläjien (kuten taimikonhoidon ja lannoituksen) toteuttamiseen on olemassa metsänhoidon kannattavuuden parantumisen kautta realisoitua taloudellinen kannustin. Tämän vuoksi on odotettavissa, että esitetyllä tukirakenteella luonnonhoitoa ei tulla toteuttamaan erityisen paljon. Jotta luonnonhoidon pinta-alatavoitetta ja toteutettujen töiden määrää saataisiin skaalattua huomattavaksi suuremmiksi, tulisi metsänomistajalle maksaa kustannusten täysimääräisen korvaamisen lisäksi preemiota niin, että toimenpiteiden kustannuksista korvattaisiin 120 % (kuten ympäristötuen yhteydessä on suunniteltu tehtävän). Taloudellisen kannusteen myötä useampi metsänomistaja tarttuisi mahdollisuuteen toteuttaa luonnonhoitoa. 20 %:n suuruisen kannustinpalkkion maksaminen markkinattomista ympäristöhyödyistä tulisi mahdolliseksi, jos EU:n komission ehdotus valtiontuen säännöiksi etenee. Preemion maksamisen yhteydessä olisi tärkeää varmistaa nykyistä merkittävästi suurempi rahoitus luonnonhoidon tuille, sillä muuten preemion maksaminen johtaisi luonnonhoidon pinta-alojen pienentymiseen.

Ennallistamistoimenpiteiden osalta on tärkeää varmistaa, että metsätalouden kannustinjärjestelmä, METSO-ohjelma ja HELMI-ohjelma muodostavat yhdessä vaikuttavan kokonaisuuden, joka vauhdittaa laajojen suopinta-alojen ennallistamista.

5. Kulotus

Hallituksen METKA-esitysluonnoksessa kulotusta esitetään omaksi työläjikkeseen metsätalouden kannustejärjestelmässä. Kulotusta tehdään pääasiassa sen monimuotoisuushyötyjen vuoksi: kulotuksella tuotetaan sopivia elinympäristöjä palaneesta puusta riippuvaisille eliölajeille, ja samalla voidaan edistää sekametsärakenteen syntymistä. Puuston osittaisen palamisen vuoksi kulotuksen ilmastovaikutus on ainakin aluksi negatiivinen, mutta pienten pinta-alojen vuoksi vähämerkityksellinen.

Kulotuksen ekologisen merkityksen vuoksi WWF kannattaa hallituksen esittämää kulotuksen toteuttamisen tukea ja sen käyttöä edistävää puuntuotannon tulomenetyksen erilliskorvausta poltettavan säästöpuuston mukaisesti. Jotta kulotus yleistyisi tarpeeksi yksityismetsissä, tulisi myös tästä toimenpiteestä maksaa preemiota.

6. Ympäristötuki

Ympäristötukea voidaan myöntää, jos metsien hoitoon tai käyttöön liittyvissä toimenpiteissä otetaan huomioon metsän biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen, luonnonhoito tai metsien muu kuin puuntuotannollinen käyttö laajemmin kuin metsälaisissa säädetään maanomistajan velvollisuudeksi. Ympäristötuki kohdennetaan ensisijaisesti metsälain tarkoittamien erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen laajemmin kuin mitä metsälaki velvoittaa, mutta muihinkin monimuotoisuuden kannalta arvokkaisiin kohteisiin sitä voidaan myöntää (esimerkiksi METSO-ohjelman mukaiset luontotyypit ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvat luontotyypit). Käytännössä maanomistaja sitoutuu kymmenen vuoden ajaksi pidättäytymään metsätalouden toimenpiteistä ilman Metsäkeskuksen suostumusta ja säilyttämään kohdealueen monimuotoisuutta. Monimuotoisuushyötyjen lisäksi ympäristötuki tuottaa vesistö- ja ilmastohyötyjä.

Ympäristötuella saadaan ilmastohyötyä erityisesti silloin, kun tuki mahdollistaa jaksollisesti hoidettavan metsikön kiertoajan tai jatkuvapeitteisesti hoidettavan metsikön harvennusvälin pidentämisen (ilman muutoksia harvennusintensiteetissä). Näin päästään hyödyntämään myös normaalin hakkuuajankohdan jälkeinen metsän kasvu, mikä parantaa metsätalouden hiilitasetta (pois lukien ojitetut suometsät siltä osin kuin puuston haihdutuskapasiteetti kasvaa liian suureksi ja maaperän liiallinen kuivatus aiheuttaa kasvihuonekaasupäästöjä). Lisäksi metsikköön ehtii syntyä enemmän tukkipuuta, jota myöhemmin hakkuuajankohdan koittaessa voidaan käyttää hiiltä varastoiviin pitkäkestoisiin puutuotteisiin. Hakkuiden lykkäämisen ilmastohyöty on suurin silloin, kun se johtaa kyseisellä ajanhetkellä hakkuiden vähenemiseen. Tämä johtuu siitä, että puun korjuusta aiheutuvan hiilinielutappion negatiivinen ilmastovaikutus on 1,5 asteen tavoitteen saavuttamisen kannalta merkityksellä aikavälillä suurempi kuin puun käytöstä saatava ilmastohyöty. Kuitenkin jonkin verran ilmastohyötyä saadaan myös hakkuiden siirtyessä muualle (eli nk. hiilivuodon toteutuessa), jos hakkuista syntyvä hiilinielutappio on uudella hakkuukohteella pienempi kuin se olisi ollut hakkuiden toteutuessa alkuperäisessä metsikössä. Huomionarvoista on, että ympäristötuen painopiste on nykyisellään perustellusti metsien monimuotoisuuden turvaamisessa, ja ilmastohyötyjen systemaattisempi tavoittelu edellyttäisi jonkinlaista hiilikorvausjärjestelmää.

Hakkuita lykkäämällä saadaan myös muita välittömiä ympäristöhyötyjä. Erityisesti varttuneemmissa metsiköissä syntyy hakkuiden lykkäyksen seurauksena enemmän järeää puuta, isoläpimittaista lahopuuta ja muita vanhaa metsää muistuttavia piirteitä, jotka hyödyttävät merkittävästi vanhojen metsien uhanalaisia lajeja. Vähentyneen maanmuokkaustarpeen ansiosta maaperän orgaanisen aineksen määrä kasvaa, mikä parantaa maaperän kykyä pidättää ravinteita ja vettä, ja vähentää siten vesistökuormitusta.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan ympäristötukena korvattaisiin maanomistajalle aiheutuneet puuntuotannon tulonmenetykset vähennettynä maanomistajan omavastuuosuudella. Myös ympäristötukisopimuksen valmistelun, hoito- ja kunnossapitosuunnitelman laatimisen ja toteuttamisen kohtuulliset kustannukset korvattaisiin tietyin ehdoin. Lisäksi kuolleesta puusta voitaisiin maksaa kannustinkorvausta enintään 20 %:a

ympäristötuen kokonaismäärästä niiltä aloilta, jotka täyttävät kuolleen puun määrä- ja laatuvaatimukset (vähintään 20 kuutiometriä kuollutta puuta hehtaaria kohden ja yhteensä vähintään 10 kuutiometriä). WWF kannattaa preemion maksamista, sillä se edistäisi ympäristötuen käyttöä ja uhanalaiselle lajistolle tärkeiden runsaslahopuisten kohteiden tarjontaa määräaikaiseen suojeluun. Preemion maksaminen kuitenkin edellyttää ympäristötuen rahoituksen kasvattamista, jotta preemion maksaminen ei johda ympäristötuen toteutuspin-alojen pienenemiseen. WWF:n mielestä ympäristötuen vuosittaisia pinta-aloja pitäisi monialaisten hyötyjen vuoksi kasvattaa huomattavasti.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan Metsäkeskus myöntää luvan mahdollisen metsätuhon jälkeiselle puuston korjaamiselle ympäristötukikohteilta. METKA:ssa tulee edellyttää, että tällaisen lupapäätöksen ehdoissa vaaditaan jättämään riittävä osuus tuhopuista kohteelle muodostamaan lahopuuta silloin, kun metsän terveydentila sen sallii. WWF huomauttaa, että ympäristötukikohteella ei voida sallia sertifioidun hiilensidonnan tuottamista, sillä ympäristötuen myötä kohteen hiilensidontaan on jo saatu rahoitusta, eikä hiilensidontaa siis voitaisi enää myydä eteenpäin lisäisenä.

7. Taimikon ja nuoren metsän hoito

Hallitus esittää, että jatkossakin valtaosa metsätalouden tuista ohjattaisiin taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon toteuttamiseen. Tukea myönnettäisiin taimikon varhaisperkaukseen, taimikon ja nuoren metsän harvennukseen sekä verhopuuston poistoon ja harvennukseen. Lisäksi tukea voitaisiin myöntää taimikon ja nuoren metsän hoidon yhteydessä kaadetun pienpuun keräämiseen. WWF pitää metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta myönteisenä kehityskulkuna sitä, että uusissa tukiehdoissa kuollutta puuta ei saisi kerätä.

Taimikonhoitoa ja nuoren metsän hoitoa tehdään pääasiassa jaksollisessa puunkasvatuksessa. Käytännössä taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon tukeminen luokin perusteettoman taloudellisen kannustimen jaksollisen puunkasvatuksen jatkamiseen. Ottaen huomioon kyseisen tuen suuren osuuden maksettavista metsätalouden tuista, on jaksollista kasvatukseen suosiva epäsuhta merkittävä. Ilmasto- ja vesistövaikutusten kannalta epäsuora kannustin jaksolliseen kasvatukseen on erityisen haitallinen turvemaidella, joilla jatkuvapeitteiseen metsänhoitoon siirtyminen voi merkittävästi vähentää metsätalouden haitallisia ympäristövaikutuksia. Siksi taimikon ja nuoren metsän hoidon tuista olisi WWF:n mielestä tärkeää luopua turvemaiden osalta kokonaan.

Taimikonhoidon toteuttamista ei muutenkaan voida perustella ilmastohyödyillä, sillä se heikentää metsän hiilinielua hyvin pitkäksi aikaa verrattuna hoitamattomasta taimikosta kehittyvään metsikköön. Taimikonhoito kuitenkin edistää puuston järeytymistä, millä saattaa olla myönteisiä vaikutuksia pitkäikäisten puutuotteiden tuotantoon. Kokonaisilmastohyödyistä ja niiden realisoitumisen aikavälistä ei ole selvyttä. Jos taimikonhoito kuitenkin päätetään tehdä, on mahdollisimman aikainen toteutusajankohta ilmastovaikutusten kannalta suotuisin. Niinpä taimikonhoidon tuki tuottaa ilmastohyötyjä nykytilaan verrattuna, jos se aikaistaa keskimääräistä taimikonhoidon toteutusajankohtaa.

Hallituksen esitysluonnoksessa tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, ettei toimenpide ole kaupallisesti kannattava. Taimikon ja nuoren metsän hoito nopeuttaa puuston järeytymistä ja parantaa siten kohtuullisella aikavälillä metsänhoidon kannattavuutta puunmyyntitulojen kautta. Niinpä kyseiset toimenpiteet ovat yleensä yksityistaloudellisesti kannattavia. Tällöin niiden tukeminen ei olisi valtiontaloudenkaan näkökulmasta perusteltua.

Niiltä osin kuin taimikon ja nuoren metsän hoitoa edelleen tuetaan, on tuen ehdoksi lisättävä tietyn pinta-alaosuuden perkaamatta jättäminen. Esitetyissä tukiehdossa 10 %:lle hoidettavan kohteen pinta-alasta voisi jättää pienialaisia raivaamattomia alueita, suojatiheikköjä, säästöpuuryhmiä tai suojavyöhykkeitä sen vähentämättä tuen määrää. Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi WWF ehdottaa, että kohteen pinta-alasta 10 %:n raivaamatta jättämistä pidettäisiin minimi-tukiehdona, ja enimmäisalaa nostettaisiin esimerkiksi 20 %:iin. On tärkeää varmistaa, että säästö- ja lahoppuun jättämiseen kannustetaan riippumatta siitä, hoidetaanko metsää jaksollisella vai jatkuvapeitteisellä kasvatusmenetelmällä, sillä lahoppuun hehtaarikohtaiset määrät pitäisi pystyä moninkertaistamaan nykyisestä. Säästö- ja lahoppuun varastoivat hiiltä kymmeniksi tai jopa sadoiksi vuosiksi ja turvaavat elinympäristöjä Suomen metsälajeille, joista jopa neljännes on riippuvaisia lahoppuusta – ja moni niistä lahoppuun vähäisyyden vuoksi uhanalaistunut. Monialaisten hyötyjen vuoksi metsänomistajien kannustaminen säästöpuiden jättämiseen talousmetsissä on myös yksi maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpiteistä, mutta heikkojen ohjauskeinojen vuoksi metsänomistajien kiinnostuksen säästöpuiden jättämiseen ei voida MISU-toimenpiteen myötä odottaa merkittävästi kasvavan. Siksi säästöpuiden jättämiseen tulisi ohjata metsätalouden kannustinjärjestelmän avulla. Sama koskee suojavyöhykkeitä, jotka nekin turvaavat luonnon monimuotoisuutta ja edistävät ilmastomuutoksen hillintää.

WWF huomauttaa, että vaikuttavuuden varmistamiseksi säästö- ja lahoppuun sekä suojavyöhykkeiden jättämiseen kannustavien tukien on syytä olla lisäisiä. Tukea tulee siis myöntää vain lainsäädännön velvoitteet sekä FSC-sertifioinnin standardin mukaiset tavoitteet ylittäviin toimenpiteisiin.

Hallituksen esitysluonnoksessa mainitaan, että taimikon ja nuoren metsän hoidon yhteydessä tulisi välttää lehtipuuston tarpeetonta poistamista. Sekapuustoisuudella (kuten havumetsien lehtipuusekoituksella) voidaan edistää metsäluonnon monimuotoisuutta ja hillitä abiottisia ja bioottisia riskejä erityisesti ilmaston lämmetessä. Siltä osin kuin taimikonhoitoa ja nuoren metsän hoitoa yhä tuetaan, tulisi tukiehdossa WWF:n mielestä velvoittaa lisäämään havupuuvältaisten kohteiden lehtipuuston määrää jonkin minimimäärän tai -osuuden (esim. 10 %:n) verran. Vaihtoehtoisesti tähän voitaisiin kannustaa myöntämällä korotettua tukea siinä tapauksessa, että metsänomistaja jättää kohteelle tietyn määrän lehtipuustoa.

8. Terveyslannoituksen tuki

Hallituksen esitysluonnoksessa terveyslannoituksen tukea voitaisiin myöntää turvemaiden tuhkalannoitukseen ja kivennäismaiden ja turvemaiden kohteille, joiden maaperässä esiintyy boorin puutosta. Tuhkalannoituksen osalta tuki edistää maankäyttösektorin

ilmastosuunnitelmaan kirjattua toimenpidettä, jonka mukaan ojitettujen turvemaametsien tuhkalannoitusta lisätään erittäin voimakkaasti 11 000 hehtaarin vuositasolta 37 000 hehtaarin vuositasolle.

Hallituksen esitysluonnoksessa terveyslannoituksella katsotaan olevan myönteinen vaikutus hiilensidontaan. Tuhkalannoituksen osalta luonnoksessa kuvataan, kuinka puuston hiilensidontaa lisäävä vaikutus voidaan arvioida suhteellisen luotettavasti, mutta tuhkalannoituksen vaikutuksista maaperän kasvihuonekaasupäästöihin ei ole yksiselitteistä varmuutta. On totta, että lyhyellä aikavälillä suoria merkkejä kasvihuonekaasujen kasvusta lannoituksen jälkeen ei ole tutkimuksissa havaittu. WWF haluaa kuitenkin painottaa, että maaperäpäästöistä on saatu vasta lyhyen aikavälin tutkimustietoa, joka sekään ei kata kaikkia keskeisiä kasvupaikkoja. Tuhkalannoituksen keskipitkän ja pitkän aikavälin vaikutuksia turvemaiden maaperän kasvihuonekaasupäästöihin on tutkittu hyvin vähän.

Tuhkalannoituksella voi myös olla epäsuoria vaikutuksia hakkuiden toteuttamiseksi sellaisissa kohteissa, jotka muuten jäisivät käsittelemättä ja näin ollen säilyisivät hiilinieluina- ja varastoina. Toisaalta lannoituksella voidaan joissakin tapauksissa välttää kunnostusojituksia. Tuhkalannoituksen kokonaisilmastovaikutus on siis toistaiseksi epäselvä, eikä sen tukemista voida tässä vaiheessa perustella ilmastohyödyillä. Myös tuhkalannoituksen vaikutukset puun laatuun ja siten sen jatkojalostusmahdollisuuksiin tulisi selvittää tarkemmin. Lisäksi tuhkalannoitus tuottaa riskejä luonnon monimuotoisuudelle.

Monimuotoisuusvaikutukset tunnetaan edelleen huonosti, mutta ne vaikuttavat huolestuttavilta. Tuhkalannoitus muuttaa maaperämikrobien toimintaa ja voi lisätä maaperän metallipitoisuuksia. Lisäksi tuhkalannoituksen on todettu johtavan niukkaravinteisten luontotyyppien vähenemiseen, sillä se muuttaa metsälajistoa rehevämmälle kasvupaikalle ominaisemmaksi ja vähentää esimerkiksi sammalten ja jäkälien määrää. Hallituksen METKA-esitysluonnoksessa todetaan, että vähäpuustoisten karujen kohteiden rajaaminen tuen ulkopuolelle pienentää tuhkalannoituksen suokasvillisuutta rehevöittävästä vaikutuksesta. Tämä rajaaminen kuitenkin sallii kaikkien muiden kasvupaikkojen altistamisen rehevöittäväälle vaikutukselle, mitä ei WWF:n näkemyksen mukaan voida hyväksyä.

WWF katsoo, että tuhkalannoituksen tukemisesta tulisi pidättäytyä varovaisuusperiaatteen mukaisesti, kunnes lannoituksen ilmasto- ja monimuotoisuusvaikutukset ovat paremmin selvillä.

Lannoituksen tuen ehdoissa kasvupaikkavaatimukset korvautuisivat puustoa koskevilla vähimmäisvaatimuksilla. Tuen myöntäminen terveyslannoitukseen edellyttäisi, että kohteella on vähintään 70 kuutiometriä kasvatuskelpoista puustoa hehtaaria kohden (paitsi taimikoissa). Tämä on ongelmallista, koska näin ollen myös puolukkaturvekangasta karummille kasvupaikoille voisi saada tukea, toisin kuin HE-suunnitelman arvioinnissa todetaan. Myös muilta osin puuston vähimmäisvaatimusten käyttäminen tuen saamisen ehtona on ongelmallista: Jatkuvapeitteisen kasvatuksen piirissä metsiköitä kasvatetaan keskimäärin harvempana kuin jaksollisen kasvatuksen piirissä. Puuston vähimmäisvaatimuksen myötä

lannoituksen tuki luo siis perusteettoman taloudellisen kannustimen jaksollisen puunkasvatuksen jatkamiseen. Ottaen huomioon lannoituksen tuen suuren osuuden maksettavista metsätalouden tuista, on jaksollista kasvatusmenetelmää suosiva epäsuhta tämänkin tuen kohdalla merkittävä. Ilmasto- ja vesistövaikutusten kannalta epäsuora kannustin jaksolliseen kasvatukseen on erityisen haitallinen turvemailla, joilla jatkuvapeitteiseen metsänhoitoon siirtyminen voi merkittävästi vähentää haitallisia ympäristövaikutuksia. Puuston vähimmäisvaatimusten käyttäminen tuen saamisen ehtona on ongelmallista myös siksi, että tukiehdossa ei enää huomioitaisi kasvupaikan ominaisuuksia, kuten ravinteisuutta tai turvekerroksen paksuutta. Tuhkalannoitusta voisi siis kohdentua kustannustehottomasti paikoille, joilla ei ole merkittäviä ravinnepuutoksia. Lisäksi tuhkalannoituksen tukea voisi kohdentua paikoille, joilla haitalliset ympäristövaikutukset muodostuvat tarkoitettua suuremmiksi (esimerkiksi kohteilla, joilla lannoitus voimistaa nitrifikaatiota ja aiheuttaa sen myötä dityppioksidipäästöjä ja vesistöriskejä).

Ilmasto- ja monimuotoisuusriskien lisäksi tuhkalannoituksella voi erityisesti lentolevityksessä olla negatiivisia vesistövaikutuksia, jos ravinnepäästöjä päätyy ojien kautta vesistöihin. METKA-esitysluonnoksen mukaan tukea ei myönnettäisi sellaisiin terveyslannoitushankkeisiin, joiden suunnittelussa ei ole kiinnitetty erityistä huomiota toimenpiteen aiheuttamiin vesistö- ja ympäristövaikutuksiin sekä mahdollisten haittojen vähentämiseen. Käytännössä haittojen ehkäisy jää kuitenkin puolitiehen, sillä kuten edellä mainittiin, tuhkalannoituksen tukea voi saada myös kohteille, joilla ympäristöhaittojen riskit ovat merkittävät. Hallituksen esityksessä tuhkalannoituksen katsotaan lisäävän mahdollisuuksia vähentää suometsien kiintoaine- ja ravinnehuuhtoumia siten, että terveyslannoituksilla aikaansaadun puuston lisääntyneen haihdutuksen avulla voidaan välttää ojien kunnostukset. WWF huomauttaa, että tuhkalannoitus voi yhtä lailla kannustaa puuntuotantoon (myös kohteilla, joilla metsätalous ei muuten olisi kannattavaa), jaksollisen kasvatuksen jatkamiseen ja (aikaistettuun) päätehakkuuseen turvemailla. Tällöin epäsuorat vesistö- ja ilmastovaikutukset olisivatkin negatiivisia.

Tuhkalannoituksen tukeminen julkisin varoin ei ole valtiontaloudenkaan kannalta perusteltua. Tuhkalannoitus lisää puiden kasvua, joten investointi on metsänomistajalle parantuneiden puunmyyntitulojen ansiosta usein kannattava. Toisaalta monien suometsien ravinnepuutokset ovat pysyviä, joten puuntuotannon keinotekoinen ylläpitäminen edellyttäisi lannoitusten säännöllistä toistamista. Tällaisilla kohteilla vakiintuneen ja kannattavan metsäteollisuuden raaka-aineen tuotantoa siis rahoitettaisiin pitkäaikaisesti julkisin varoin, vaikka hallittu luopuminen metsätaloudesta voisi olla järkevämpää. Lisäksi tuhkalannoituksesta on nopeasti tulossa tuotteistetun hiilensidonnän konsepti, johon on tarjolla yksityistä rahoitusta. Julkista rahoitusta ei siis joka tapauksessa tarvittaisi, vaikka investointi ei joissain tapauksissa olisikaan yksityistaloudellisesti kannattava.

WWF huomauttaa, että lannoitustukea saaneella kohteella ei voida sallia sertifioidun hiilensidonnän tuottamista, sillä lannoituksen tuen myötä kohteen hiilensidontaan on jo saatu rahoitusta, eikä hiilensidontaa siis voitaisi enää myydä eteenpäin lisäisenä.

9. Ympäristövaikutusten arviointi hallituksen esitysluonnoksessa

HE-luonnoksen kappaleessa 4.2.3.1 esitetään ehdotettujen toimenpiteiden

ilmastovaikutuksia. WWF:n mielestä esitys on puutteellinen ja sitä tulisi jatkovalmistelussa täydentää. METKA-uudistus on tärkeä osa Marinin hallituksen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) toimeenpanoa. METKA:n ilmastovaikutuksia pitäisi esittää vähintään samalla tarkkuudella kuin MISU:n vaikutusten arviointi. Ensimmäisessä kappaleessa tulisi selkeämmin kuvata ilmastolain viranomaisia sitovaa tavoitetta, että Suomen tulee olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.

a) Taimikon ja nuoren metsän hoidon

Toisessa kappaleessa kuvataan hyvin epämääräisesti taimikon ja nuoren metsän hoidon ilmastovaikutuksia. Tämä on merkittävä puute, sillä HE-luonnoksen mukaan tähän suunnattaisiin valtaosa rahoituksesta. Luonnoksessa korostetaan turhan paljon ilmastovaikutusten arvioinnin vaikeutta. WWF katsoo, että tutkimusten perusteella voidaan esittää, että toimenpide vähentää hiilensidontaa muutamaksi vuosikymmeneksi, mutta voi olla ilmaston kannalta perusteltu, jos se edistää jäljelle jäävien puiden järeytymistä tukiksi, josta valmistetaan pitkäikäisiä tuotteita, joilla korvataan suuripäästöisiä tuotteita. Luonnoksen mukaan tiedossa ei ole kuinka paljon kuollutta puuta nykyisen kerätään normaalisti nuoren metsän hoidon alalta. WWF huomauttaa, että tämä on metsänhoidon seurannan merkittävä puute, johon tulisi puuttua välittömästi.

b) Suometsät

WWF:n mielestä jatkuvan kasvatuksen ilmastohyödyistä verrattuna jaksolliseen kasvatukseen on riittävästi tutkimustietoa vaikutusten arvioinnin täsmällisempään esittämiseen. Ojitettujen soiden turpeen hajoamisesta johtuva maaperän hiilivaraston pieneneminen on hyvin merkittävä kasvihuonekaasujen lähde Suomessa. METKAN keskeinen tavoite on luoda kannusteet suometsien hoidon muuttamiseen. Tämä positiivinen ilmastovaikutus on syytä esittää selvästi ja määrällisesti (CO₂e/ v) vaikutusten arvioinnissa.

c) Terveyslannoitus

Myös terveyslannoituksen ilmastovaikutuksista esitetään vaikutusten arvioinnissa vain laadullisia arvioita.

d) Tuhkalannoitus

Vaikutusten arvioinnissa viitataan vain MISUn valmistelutyöryhmän esityksen määrälliseen ilmastohyötyarvioon. Lukuja on syytä päivittää ja täsmentää lopullisen METKA-esityksen mukaiseksi.

e) Metsäteiden rakentaminen ja kunnostus

Luonnoksessa väitetään erittäin hatarin perustein, että metsäteiden rakentamisella voisi olla myönteisiä ilmastovaikutuksia. Sekä ilmasto- että muiden ympäristövaikutusten suhteen olisi tärkeää erottaa uusien teiden rakentaminen ja olemassa olevien teiden kunnostus. Luonnoksessa väitetään, että esitettävän kannustejärjestelmän myötä Suomen koko tieliikenteen hiilidioksidipäästöt alenisivat vuodessa noin 0,3 prosentilla, mikä vastaisi 0,031 Mt CO₂e. Luku perustuu oletukseen, että tuettujen toimenpiteiden ansiosta puunkorjuun vuotuiset päästöt laskisivat 3 prosenttia. Tämä luku on WWF:n mielestä ilmeinen yliarvio.

f) Arvokkaiden metsien suojelu

Hakkuiden välttämisen ilmastohyötyjä voidaan laskea varsin tarkasti. WWF vaatii, että metsiensuojelun ilmastohyötyjä koskevat luvut päivitetään HE:n jatkovalmistelussa.

HE-luonnoksessa kappaleissa 4.2.3.2 ja 4.2.3.3 tarkastellaan ehdotettujen toimenpiteiden vaikutuksia monimuotoisuuteen ja vesistöön. WWF:n mielestä arvioinnissa ei huomioida ekologisesti kestävä metsien käytön mahdollistamista, ei vastata Marinin hallituksen tavoitteeseen pysäyttää luontokato vuoteen 2030 mennessä, eikä vastata vesipuitedirektiivin mukaiseen tavoitteeseen saavuttaa vesien hyvä ekologinen tila vuoteen 2017 mennessä.

a) Taimikon ja nuorenmetsän hoito

Lehtipuuston harventamisessa tulisi tarkentaa jätettävän lehtipuuston määrää. Valoa edellyttävän lehtipuuston perkaaminen ja harventaminen puuston kehityksen alkuvaiheessa luo lähtökohdat varttuneemman puuston rakenteelle myöhäisemmissä metsän kehitysvaiheissa. Tietyissä tilanteissa mahdollisuus jättää raivaamatta vain 10 % pinta-alasta voi olla vähäinen. Mahdollisuus säästää puustoa vesistöjen varsille on tärkeää kaikissa metsän käsittelyn vaiheissa. Tietyissä tilanteissa vesistöjen suojavyöhykkeet voivat kattaa yli 10 % metsän pinta-alasta.

Vaikka suunnitelmassa kannusteiden saamisen ehtona on säästää kuollut puusto toimenpiteiden toteuttamisen yhteydessä, ei arvioinnissa ole huomioitu kuolleen puuston säilymistä käytännössä: säilyminen on epävarmaa mikäli toimenpiteestä ei tarvitse tehdä suunnitelmaa, eikä toteutumista valvota otannalla. Lisäksi kuolleen puun muodostumisesta harvennetuissa metsissä sekä kuolleen puun säilymisestä harvennuksissa tarvitaan lisää tietoa.

b) Terveyslannoitukset

Vaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu tutkimuksia, joiden mukaan tuhkalannoituksilla voi olla haitallinen vaikutus metsälajiston eliöyhteisöön. Soiden kasvillisuusmuutokset on arvioinnissa todettu, mutta silti tukea on päätetty myöntää rehevämille suotyypeille, joiden kasvillisuuteen lannoitus voi tuoda muutoksia.

c) Suometsät

HE-esityksen arvioinnissa todetaan, että suometsien suunnittelulle myönnetyn tuen myötä tieto lisääntyy ja kiinnostus toimenpiteiden toteuttamiseen kasvaa. Arvioinnissa ei kuitenkaan

kiinnitetä huomiota siihen, että suunnittelutuen saamiseksi monimuotoisuutta turvaavia ja vesien laatua parantavia toimenpiteitä ei tarvitse toteuttaa. Käytännössä METKA:ssa toimenpiteiden toteutukseen kohdennettu rahoitusosuus on mitättömän pieni, joten myös toteutuksen määrä jää pieneksi.

d) Metsäluonnon hoito

HE-luonnoksen arvioinnissa todetaan luonnonhoidon vähäinen merkitys toteutuspinna- alan vähäisyyden vuoksi. Ratkaisuksi pinna- alan kasvattamiselle on esitetty tuen myöntämistä metsäalan toimijoiden lisäksi suoraan metsänomistajalle. Keskeisin ratkaisu eli rahoituksen kohdentaminen puun kasvatukseen tukemisesta luonnonhoidon tukemiseen on kuitenkin jätetty huomioimatta.

Kunnioitavasti

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)
Suomen Rahasto, sr

Jari Luukkonen
Suojelujohtaja

Mai Suominen
Johtava metsäasiantuntija

Bernt Nordman
Ilmastovastaava